

Half Nelson

Martijn Schippers*

‘The sun goes up and then it comes down. But every time that happens, what do you get? You get a new day.’

Een moeilijk gesprek op de gang. De leraar loopt weg en opent de deur van de kleedkamer, roept of er iemand is en betreedt dan de verlaten ruimte. Hij kijkt rond en loopt naar de toiletten. In een van de kleine afgesloten hokjes steekt hij een pijpje aan. Na een paar trekjes slaat de crack toe. Opeens hoort hij voetstappen en wordt er op de deur geklopt. Hij trekt zijn benen op en houdt zich stil, maar de deur wordt toch opengedaan. Een van zijn leerlingen kijkt hem aan. Ze is dertien jaar oud. Ze verontschuldigt zich en wil weglopen, maar hij antwoordt dat het niet erg is. Hij probeert op te staan maar het lukt niet goed. Zittend op de grond vervolgt het gesprek zich, zij haalt water voor hem. Ze zorgt voor hem en even later brengt hij haar naar huis. Dit is het begin van het contact tussen Dan Dunne, geschiedenisleraar en basketbalcoach op een gewone middelbare

school in New York, en Drey, een van zijn leerlingen. Verwacht echter geen Nabokov-achtige taferelen, het draait hier louter om vriendschap, wederzijds begrip en houvast. De film *Half Nelson* (Ryan Fleck, 2007) gaat over het contact tussen deze twee tegenpolen. De onwaarschijnlijke band die ontstaat, is gebaseerd op een wederzijdse herkenning van de zoektocht naar het juiste pad in het leven, een pad dat zowel leraar als leerling maar moeilijk kunnen vinden. Dan Dunne is midden twintig en niet in staat een fatsoenlijke relatie te onderhouden. Alle normale menselijke contacten zijn hem vreemd. Zijn sociale gebrek verdooft hij met crack, coke en dubieuze feestjes.

Drey, de leerling, wordt opgevoed door een alleenstaande moeder die dubbele diensten draait in een poging het hoofd boven water te houden. De oudste zoon zit in de gevangenis en de enige financiële steun komt van een van zijn criminele vrienden. Dit is het Amerika van George W. Bush. Drey zoekt haar weg tussen het eerlijke maar zware leven van haar moeder en het makkelijke maar criminele leven van de drugsverkopende vriend van haar broer. Als ze op het punt staat haar onschuld te verliezen, pro-

* M. Schippers is MSc Cognitive Neuroscience en cinefiel. E-mail: martijn.schippers@gmail.com.

beert haar leraar haar te beschermen. Hij is door zijn verslaving niet bepaald een rolmodel, maar juist deze vriendschap geeft haar een inzicht vanuit de andere kant van het leven.

De film begint met een geschiedenisles van Dunne: 'History is opposites.' Hij vertelt over twee tegengestelde krachten die op elkaar inwerken tot een van de twee kanten verandert en de situatie zich verder ontwikkelt. Zijn lessen volgen de grondbeginselen van de hegeliaanse dialectiek. Hij toont lef in zijn lessen door, tegen de zin van het schoolbestuur in, grote thema's op onconventionele wijze aan te pakken. De rebelse drang naar verandering brengt hij over op zijn leerlingen met voorbeelden als Attica (de beruchte Amerikaanse gevangenisopstand) of het afzetten van dictator Allende. Hij geeft geen feitjes maar principes, het gaat niet over het wat maar over het hoe.

Het patroon van verandering door tegengestelde krachten zien we in het groot in de film terug, waarmee deze ook een Europees karakter krijgt. Het in een klein onderdeel laten terugkomen van het hoofdthema wordt namelijk vooral bij Europese films toegepast. Bovendien is het inhoudelijk opmerkelijk dat deze vorm van dialectiek in een Amerikaanse film gebruikt wordt; in tegenstelling tot

het vasteland van Europa speelt deze wetenschappelijk in Amerika en Engeland immers geen rol van betekenis (zie de kritiek hierop van bijvoorbeeld Karl Popper).

Half Nelson werd bijzonder goed ontvangen door pers en publiek. Ryan Gosling verdiende een Oscarnominatie met zijn rol als verslaafde maar nog functionerende leraar. Om de kracht van deze jonge acteur te duiden: in de binnenkort te verschijnen film *Lars and the Real Girl* speelt hij een man die een relatie aangaat met een opblaaspop die hij overal mee naartoe neemt. Gosling speelt het klaar zelfs deze bizarre rol volkomen geloofwaardig te vertolken. Ook in *Half Nelson* zet hij een bijzonder geloofwaardig en menselijk karakter neer. En, ondanks haar jonge leeftijd, houdt Shareeka Epps (Drey) zich goed staande tegenover Gosling.

Regisseur Ryan Fleck en schrijfster Anna Boden namen de film grotendeels met de hand op (dus zonder camerastatief of -rek), wat het beeld een wat rauwere en realistischere uitstraling geeft. De film is gespeend van sentimenten of zware moraliteit en biedt het leven zoals het zich in de realiteit afspeelt. Het is juist dit realisme dat van *Half Nelson* een film maakt waarin weinig gebeurt maar die nog lang blijft hangen.